

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. J. Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: **J. K.**, bytom S., zastúpeného advokátom JUDr. P. R. so sídlom v Z, T. proti odporkyni: **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta 8, Bratislava **o zvýšení sumy starobného dôchodku**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 20. mája 2010 č. k. 25Sd/327/2008-78, jednohlasne takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 20. mája 2010 č. k. 25Sd/327/2008-78 **potvrďuje**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd rozsudkom z 20. mája 2010 č. k. 25Sd/327/2008-78 potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo X z 20. októbra 2008 v spojení s rozhodnutiami z 09. februára 2009 a 21. apríla 2009, ktorými bola zamietnutá žiadosť navrhovateľa o priznanie vyrovnávacieho príspevku k starobnému dôchodku.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľ je poberateľom starobného dôchodku za dobu poistenia získanú podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a súčasne je poberateľom starobného dôchodku priznaného Českou správou sociálneho zabezpečenia v Prahe za dobu poistenia získanú podľa právnych predpisov Českej republiky, pričom oba starobné dôchodky mu boli priznané podľa článku 20 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení (ďalej len „Zmluva“). Krajský súd dospel k záveru, že nie je možné zvýšiť starobný dôchodok navrhovateľa na základe jeho žiadosti odôvodnenej tým, že úhrn jeho starobných dôchodkov je nižší, ako keby mu bol priznaný starobný dôchodok za celú dobu poistenia len podľa právnych predpisov Slovenskej

republiky“. Pre určenie sumy starobného dôchodku podľa právnych predpisov Slovenskej republiky totiž nie je možné zhodnotiť dobu zabezpečenia získanú pred 01. januárom 1993, ktorá sa podľa článku 20 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení (ďalej len „Zmluva“) považuje za dobu zabezpečenia v Českej republike, keďže inak by došlo k dvojnásobnému zhodnoteniu tej istej doby poistenia. Taký postup by bol v rozpore aj so základnými zásadami koordinačných nariadení Európskej únie, ktoré stanovujú pravidlá na určenie sumy dôchodkovej dávky tak, aby nedošlo k zhodnoteniu jednej doby poistenia dvakrát. Postup navrhovaný navrhovateľom by bol diskriminačný voči osobám, ktoré sa ocitli v podobnej situácii ako navrhovateľ.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, ktorý poukázal na skutočnosť, že pokiaľ komunitárne právo nebráni Českej republike priznávať dorovňavacie príspevky (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 1375/07 zo dňa 03.03.2009) toto právo nemôže byť a ani nie je prekážkou pre priznávanie takýchto príspevkov v Slovenskej republike. Súd mal v danej veci posúdiť oprávnenosť navrhovateľom uplatneného nároku z toho hľadiska, či rozhodnutiami odporkyne nebolo zasiahnuté do princípu rovnosti práv navrhovateľa s inými a teda, či nebol vystavený bezdôvodnej diskriminácii. Poukázal na skutočnosť, že v jeho prípade nastala situácia, že napriek trvalému výkonu svojej práce v slovenskej časti bývalej federácie, sa na neho za toto obdobie v zmysle Zmluvy vzťahujú české predpisy sociálneho zabezpečenia, keďže pracoval pre českého zamestnávateľa. V dôsledku toho poberá starobný dôchodok od českej správy sociálneho zabezpečenia za obdobie končiace 31. decembrom 1992 a zo sociálnej poisťovne za obdobie od 01. januára 1993 do 22. apríla 2006. Z dôvodu rozdelenia spoločného štátu ako objektívnej skutočnosti, ktorú nemohol ovplyvniť a najmä v dôsledku Zmluvy poberá časť starobného dôchodku podľa českých predpisov a časť dôchodku podľa slovenských predpisov. Tým bol podľa jeho názoru ukrátený na dôchodkových dávkach v porovnaní so situáciou, v ktorej by starobný dôchodok poberal výlučne podľa slovenských predpisov. V dôsledku toho je neoprávnené diskriminovaný oproti poberateľom starobných dôchodkov, na ktorých sa vzťahovali výlučne slovenské predpisy. Je vecou odporkyne, ako nositeľa slovenského dôchodkového poistenia, aby zabezpečila poberanie dôchodkovej dávky v takej výške, ktorá zodpovedá vyššiemu nároku podľa vnútroštátnych predpisov, resp. aby rozhodla o dorovnaní dôchodku poberaného od druhej zmluvnej strany tak, aby nedošlo k duplicitnému poberaniu dvoch dôchodkov rovnakého typu, priznaných z rovnakého dôvodu od dvoch rôznych nositeľov poistenia. K tomuto právnomu názoru dospeli tak české všeobecné súdy, ako aj Ústavný súd Českej republiky. Rozsudok krajského súdu preto vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Navrhovateľ súčasne namietal porušenie čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky tým, že sudca konajúci v danej právnej veci nebol oprávnený posudzovať zákonnosť rozhodnutia sociálnej poisťovne z 09. februára 2009 a z 21. apríla 2009, keďže nebol určený náhodným výberom a nebolo rozhodnuté ani o spojení konaní v zmysle § 112 O.s.p. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutia odporkyne z 20. októbra 2008, 09. februára 2009 a 21. apríla 2009 zrušiť a vrátiť vec odporkyňi na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odporkyňa odvolanie navrhovateľa nepovažovala za dôvodné a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Predmetom tohto konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne o žiadosti navrhovateľa o zvýšenie starobného dôchodku o vyrovnávací príplatok na základe tvrdenia navrhovateľa, že úhrn jeho starobných dôchodkov priznaných podľa slovenských právnych predpisov a podľa právnych predpisov Českej republiky je nižší, ako keby mu bol priznaný starobný dôchodok za celú dobu poistenia len podľa právnych predpisov Slovenskej republiky.

Podľa článku 6 písm. a) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov rodín pohybujúcich sa v rámci spoločenstva (ďalej len „Nariadenie“) pokiaľ ustanovenia čl. 7, 8 a 46 ods. 4 neustanovujú inak, pokiaľ ide o osoby a prípady, ktorých sa nariadenie týka, nahrádza toto nariadenie ustanovenia každého dohovoru o sociálnom zabezpečení záväzného výlučne pre dva alebo viac členských štátov.

Podľa článku 7 ods. 2 písm. c) Nariadenia bez ohľadu na článok 6 sa naďalej budú uplatňovať ustanovenia dohovorov o sociálnom zabezpečení, ktoré uzavreli členské štáty do dátumu uplatňovania tohto nariadenia, ak sú tieto ustanovenia uvedené v prílohe III.

Podľa prílohy III, časť A v spojení s článkom 7 ods. 2 písm. c) Nariadenia bez ohľadu na článok 6 nariadenia naďalej sa uplatňujú články 12, 20 a 33 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení z 29. októbra 1992.

Podľa článku 20 ods. 1 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení (ďalej len „Zmluva“) doby zabezpečenia získané pred dňom rozdelenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky sa považujú za doby zabezpečenia toho zmluvného štátu, na ktorého území mal zamestnávateľ občana sídlo ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky, alebo naposledy pred týmto dňom.

Z obsahu spisov, vrátane administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ narodený 23. októbra 1944, požiadal o priznanie starobného dôchodku od 23. apríla 2006. K 31. decembru 1992 mal zamestnávateľ navrhovateľa (T. K.) sídlo na území Českej republiky. Pri rozhodovaní o výške starobného dôchodku podľa predpisov Slovenskej republiky postupovala odporkyňa v zmysle čl. 7 ods. 2 písm. c) Nariadenia podľa článku 20 Zmluvy, ktorý zostal v platnosti aj po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie. Právoplatným rozhodnutím odporkyne z 24. októbra 2006 bol navrhovateľovi od 23. apríla 2006 priznaný starobný dôchodok v sume 4 469 Sk mesačne za obdobie dôchodkového poistenia získané od 01. januára 1993 do 22. apríla 2006. Rozhodnutím Českej správy sociálneho zabezpečenia z 15. júna 2007 bol navrhovateľovi priznaný od 23. apríla 2006 starobný dôchodok v sume 7 843 Kč mesačne za obdobie dôchodkového poistenia od 01. septembra 1958 do 31. decembra 1992. V žiadosti o vyrovnávací príspevok z 20. septembra 2007 navrhovateľ namietal, že suma jeho starobného dôchodku vypočítaná len podľa právnych predpisov Slovenskej republiky by predstavovala 14 764 Sk mesačne, pričom pri kurze koruny českej a slovenskej koruny 1:1, stanovenom ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky, suma starobných dôchodkov priznaných v Slovenskej a Českej republike ku dňu priznania predstavuje len 12 312 Sk mesačne. Poukázal na postup Českej správy sociálneho zabezpečenia, ktorá vzhľadom na nález Ústavného súdu Českej republiky a rozhodnutia súdov Českej republiky dopláca dôchodky českým občanom, poberajúcim dávky z oboch republík.

Navrhovateľ v konaní nenamietal spôsob výpočtu starobného dôchodku, ale domáhal sa toho, aby mu bol dôchodok, právoplatne priznaný odporkyňou, zvýšený (dorovnaný) na sumu, aká by mu podľa jeho názoru patrila v prípade, keby mu bol priznaný starobný dôchodok za celú dobu poistenia len podľa právnych predpisov Slovenskej republiky.

Námietku navrhovateľa, že je v dôsledku rozdelenia štátu a najmä v dôsledku Zmluvy ako dôchodca diskriminovaný, odvolací súd nepovažoval za dôvodnú, lebo odporkyňa *nezaobchádzala s navrhovateľom odlišne, ako s inými dôchodcami, ktorí sa ocitli v podobnej situácii*. Rozdelenie spoločného štátu a vznik dvoch samostatných nástupníckych štátov, je osobitnou historickou okolnosťou s obmedzeným časovým účinkom na právne vzťahy, ktoré vznikli počas trvania spoločného štátu. Pokiaľ navrhovateľ namietal, že výška jeho dôchodku len podľa predpisov Slovenskej republiky by ku dňu priznania činila 14 764 Sk mesačne, toto jeho tvrdenie je nepodložené. Nedôvodná bola i námietka navrhovateľa voči výške súčtu starobných dôchodkov vo vzťahu k menovému kurzu 1:1. Podľa kurzového lístka Národnej banky Slovenska totiž ku dňu priznania starobného dôchodku v oboch zmluvných štátoch kurz koruny českej ku slovenskej korune bol 1,308 : 1.

Judikáty súdov Českej republiky, ani nález Ústavného súdu Českej republiky, na ktoré navrhovateľ odkazuje, nie sú pre odporkyňu ani pre súdy Slovenskej republiky relevantným záväzným podkladom, na základe ktorého by mohli konať nad rámec zákona. Právne predpisy Slovenskej republiky v oblasti sociálneho poistenia (zabezpečenia) neupravujú možnosť poskytnutia vyrovnávacieho príspevku. Dorovnanie starobného dôchodku tak, ako to navrhuje navrhovateľ, nemá oporu v zákone. Sociálna poisťovňa pri určení a úprave výšky starobného dôchodku je povinná postupovať podľa ustanovení právnych predpisov a medzinárodných zmlúv platných na území Slovenskej republiky. Pokiaľ navrhovateľ vo všeobecnosti poukázal na momenty občianskej nerovnosti v hmotnom zabezpečení v starobe, odvolací súd poznamenáva, že nie je v pôsobnosti súdov stanoviť zákonné medze primeraného hmotného zabezpečenia v starobe podľa článku 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani odvoláciu námietku navrhovateľa o porušení zásady zákonného sudcu, keďže neprávoplatné rozhodnutia odporkyne z 20. októbra 2008, 09. februára 2009 a 21. apríla 2009 boli odporkyňou vydané v tom istom správnom konaní o tej istej žiadosti navrhovateľa a vzhľadom na charakter konania podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. boli tieto rozhodnutia správne preskúmané súdom v jednom súdnom konaní.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti o zvýšenie starobného dôchodku o vyrovnávací príspevok sú zákonné, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Účastníkom konania odvolací súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, keďže navrhovateľ nebol v konaní úspešný a odporkyňa nemá nárok na náhradu trov konania.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku **nie je** opravný prostriedok prípustný.

V Bratislave 08. júla 2011

JUDr. Viera Nevedelová
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Emília Čičková